

נר לשולחן שבת

פרשת שלח

גליון 909 תשפ"ה

לרפואת נוייה בת תמר
בתוך שאר חולי ישראל

החגבים שגרמו לרעב בארץ ישראל - לפני שלש מאות שנה בדיוק:
בשנה זו שנת תפ"ה לקינו במכת הארבה בין פסח לשבועות ועלה
המורת בארצנו ולא נותר כל ירק בשדה, ויאכל את כל פרי העץ, גפן
ותאנה, וישוטטו ישראל לבקש ענבים יבשים מאשתקד לעשות יין
לקדש עליו בשבתות וימים טובים וימצאו צימוקים ביוקר רב. מפני
סיבה זו מוכרי היין היו משרים את הצימוקים במים יותר מן השיעור...
תשובה: יין צימוקים אלו במחלוקת שנויה ... (שו"ת "אדמת קודש" ט' עיי"ש)

סיפור מופלא על זקני רבי משה רוזנבלט, מיקירי ירושלים,
איש נדיר בתורה, מעש וחסד, שעזב במסירות נפש את משפחתו
העניפה והאמידה בהונגריה, סגר עסקיו ועלה עם אשתו וששת
ילדיהם לארץ ישראל בשנת תרפ"ה והתיישב בכפר גדעון.

רבי משה שהיה סוחר תבואה גדול ואמיד, לא רצה לעסוק עוד
במסחר, מכיון שחשש מאבק גזל, הוא אמר: 'אין מסחר בלי
רמאות'. לכן החליט להיות עובד אדמה כדי שיוכל לעסוק
במצוות התלויות בארץ. קנה משק וניסה להיות חקלאי. בשל
התנאים הקשים ששררו במקום ומפאת חוסר נסיונו בעבודת
האדמה, הפסיד את כל כספו, והם חיו כעניים מרודים.

לפני חג הפסח, הגיעה הודעה שיש להם מכתב דואר רשום
בבית הדואר בעפולה. כסף לא היה, לכן הלכו ברגל רבי משה
יחד עם בנו, סבי, רבי מיכאל לעפולה.

במכתב היה כסף מזומן, את המכתב שלח חמיו העשיר:
"שמעתי על מצבכם הכלכלי הקשה, ושלחתי לכם כסף לצורכי
הפסח. אחרי פסח אשלח לכם כסף וכרטיסים לחזור הביתה,
הנסיון שלכם לא הצליח! תחזרו להונגריה, ואותך חתני היקר
אעמיד בחזרה על רגליך כפי שהיית!"

זקני ר' משה התיישב עצוב על אבן בחוץ, ושקע במחשבות.
פתע אמר: "בני היקר מה שאעשה עכשיו אל תספר לאמא!
אנחנו נשארים בארץ הקדושה ולא חוזרים להונגריה!" הוא
לקח את הכסף, הכניסו למעטפה, לשולחו חזרה. ענייתו היתה
כה גדולה שהיה צריך ללוות כסף לבול מאחד האנשים בדואר.

סבי שהיה ילד בן אחד עשרה פרץ בבכי והתחנן: 'אבא, אנא
תשאיר את הכסף, אין לנו כלום לפסח, וסבא שלח את הכסף,
שיהיה לנו למחיה ... הוא מאד ישמח שנשתמש בכסף הזה'.

אבל ר' משה לא הסכים ואמר: "אנו לא חוזרים לחו"ל, ואם
אשתמש בכסף, זה עלול להטות את דעתי לחזור לחו"ל".

עברו שנים, חושך כיסה את אירופה, השטן הנאצי רצח את כל
משפחתו הגדולה בהונגריה, בזכות גבורת הנפש של זקני, ענף
אחד נותר לפליטה בארץ ישראל.

(נר לשולחן שבת)

"ויוציאו דיבת הארץ..." (י"ג ל"ב)

המאמץ הרב וטלטולי הדרך בים וביבשה השפיעו על מצב
בריאותו של הגאון רבי יעקב שמשון משפוטובה בדרכו חזרה
מארץ ישראל לאירופה. במיוחד סבל כיון שנסע באוניה קטנה
ורעועה ובשל הסערה שפקדה אותם.

כשירד באודסה פגש בו אחד ממכריו ושאלו, מה טיבה של
מחלת רבינו? השיבו, שאין זו אלא עייפות מטלטולי הדרך.
המשיך בדרכו, ושוב פגש אותו אדם שהכירו ושאלו, מה קרה
לרבינו שפניו כה נפלו?

נדהם רבי יעקב שמשון - פניו הנפולים והכמושים עלולים
להוציא את דיבת הארץ רעה... מיד פרש לכמה שבועות למקום
בודד, נח והוסיף על משקלו. כך הגיע לעירו בריא ורענן כשלא
ניכר בו כל חולי.

(א"י של מעלה ח"א)

ככל הנראה הגאון רבי יעקב שמשון משפוטובה, מראשי עדת
החסידים בגליל עלה לארץ ישראל פעמיים! בפעם הראשונה בשנת
תק"נ אז ארע הסיפור הזה. ובפעם השנייה, בעליה מרובת חסידים
יחד עם אדמו"רים מפולין בשנת תקנ"ד וקבעו את מושבם בטבריה.
גידול הישוב בטבריה הביא צורך לשלוח שליח מיוחד לפולין להרחיב
את התמיכה. רבי יעקב שמשון ששלח בשנה הראשונה לעלייתו את
רבי אפרים פישל מזסלב כשד"ר לפולין, יצא בעצמו בשליחות בני
עדתו לארצות המזרח, תורכיה, בבל, מצרים וגם צפון אפריקה. (ס"ה)
"פקודתי על הגבאים שיתאמצו בכל התאמצות על שמחת חתונה
וברית מילה להיות אך שמח בהביא נדבה לחיזוק עניי ארץ ישראל..."
(מתוך איגרתו של הרה"צ רבי מרדכי מנסכין לטובת השד"ר רבי אפרים מזסלב - שלוחי א"י)

"ונהי בעינינו כחגבים..." (י"ג ל"ג)

כתב רש"י: "שמענו אומרים זה לזה, נמלים יש בכרמים כאנשים".
העיר מרן הרב שטיינמן, משמע שאותם ענקים לא ראו אף פעם
אנשים רגילים, דאם לא כן למה תמהו על זה שהם קטנים
כנמלים, וכי לא ראו אנשים שאינם ענקים כמותם... ("אילת השחר")

הגאון רבי פרץ חן, רבה של צ'רניגוב, ישב פעם בדין תורה יחד
עם הגאון רבי אייזיק מויטבסק ושוחחו ביניהם.

אמר לו רבי אייזיק: "איזו צורה תהיה לנו בבוא המשיח, הלא
יהיו אז האבות הקדושים וכל הצדיקים ותפילין בראשיהם, וכן
אנחנו גם כן נהיה עם תפילין בראשנו ונהיה לעומתם כנמלים
עם תפילין, והרי זה חידוש גדול, נמלה מעוטרת בתפילין..."
(כ"י קרוב" גליון 143 - רבי פרץ חן, מגדולי חסידיו חב"ד זכה לראות שישה מנשיאי חב"ד)

א בריבוע כנפות הבגד אמר שאם למראית עין הם נראים מרובעות חייבות בציצית. א הטלית קטן שלו לא היתה של צמר. א היה לובש את הטלית קטן על הכתונת. א לא היה ישן בלילה עם הטלית קטן. (“דינים והנהגות” הל’ ציצית)

להפריד הציציות אינו מעכב ויכול לברך אף שאינו מפרידם, דאינו אלא לנוי ציצית. ובמשנ”ב צידד לומר שמעכב בדיעבד, ולא משמע כן סתימת הפוסקים והגמרא. (חזו”א ג’ ט’ ועיין נו”כ בזה)

מפסקי מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך

בשבת, טלית שחוטית הציצית שבה נסתבכו ביותר יתעטף ויברך עליה, אך לא יפריד החוטים. ואף שאין בזה משום מתיר קשר, כי הסבך אין דינו כקשר, מכל מקום כיון שצריך להפרידו, כמבואר בשו”ע, נחשב הסבך לקלקול בבגד ויש בהפרדתו משום תיקון כלי. (“הליכות שלמה” ג’ ה’ ועיין נו”כ בזה)

מותר ללבוש טלית קטן על בשרו, ולא נחשב ביזוי מצוה, שהרי לובשו כדרך שלובש שאר בגדים. (שם י”א ועיין נו”כ בזה)

המחנכים קטנים בני שלוש וארבע לברך על ציציותיהם הפסולות אין למחות בהם, מאחר שקטנים אלו לא הגיעו עדיין לחינוך ומצות ציצית חשובה מאד וגם נוהגת כל היום. (שם ד’)

חזו”א: אמר שמותר להטיל ציצית בבגד בלילה, וכן עשו עבורו על פיו. (“דינים והנהגות” ב’ י”א) גרש”ז אויערבאך: מותר לכתחילה לקשור בלילה. (“הליכות שלמה” ג’ כ”ג) רוב הפוסקים כתבו להתיר בזה. (יבי”א ח’ אור”ח ג’)

לקט זוגות מתוך “ציצית ותכלת” ספרו של הגאון רבי צבי כהן

הקב”ה ואדם הראשון: הקב”ה הלביש לאדם הראשון ציצית שנאמר “ויתפרו עלה תאנה”. (“ילקוט ראובני” וצ”ב)

קין והבל: היו חלוקים בפרשת ציצית ... (“רקנטי” בראשית)

יעקב ושרו של עשו: רצה להורגו ולא היה בו כח מפני שיעקב היה מזויין ... וציצית בבגדו. (תנ”כ “ראשית חכמה” שער הקדושה ו’)

יהודה ותמר: הערבון “ופתילך ... פתיל תכלת”. (ב”ר ילקוט ועוד)

שאל ודוד: “ויכרות דוד את כנף המעיל”. מה גרם לשאול להנצל? זו הציצית שהיה זהיר בה. (“משנת רבי אליעזר” י”ד)

חזקיהו וישעיהו: הציצית עמדה לישראל. “מכנף הארץ זמירות שמענו” זו תפילת חזקיהו וישעיהו, שהיו מתפללים והציצית על כתפיהם. (מד”ה ג’ שלח)

חנניה מישאל ועזריה: בזכות הציצית ניצלו מכבשן האש. (“מנורת המאור”)

מרדכי והמן: “איש יהודי היה בשושן” שהיה מרדכי הולך ברחוב לעיני כל לבוש טלית ותפילין, לקדש שם שמים ברבים. (“יערות דבש” ב’ ב’) “בראיתם יחד תכלת מרדכי” כאשר ראו את חוטי התכלת, הבינו היהודים שהרוכב על הסוס הוא מרדכי ולא המן. “ומרדכי יצא בלבוש מלכות” זו טלית של מצוה. (גר”א)

למה נסמכה פרשת מקושש לפרשת ציצית? שהיו אומרים לו: “מפני מה חיללת שבת, וכי לא שמעת מחלליה מות יומת?”! השיבם: “שמעתי ושכחתי”. אמר הקב”ה: “עשה סימן בבגדיהם”.

כשראה משה מעשה המקושש אמר משה: “כל ששת ימים יש לו לאדם תפילין בראשו, רואה וחוזר בו, ביום השבת במה יזכרו”. אמר לו הקב”ה: “צא וברור להם מצוה אחת שיהיו נוהגים בה בשבת ויום טוב”. השיב הקב”ה: “הריני נותן להם מצות ציצית שבה יזכרו”. (ילקוט, בעלי התוס’ אור”ח ועוד ועוד גירסאות שונות)

סיפר פעם הגאון רבי יעקב פוזן על “מבנה הקבלה” שלו לבית הדין של הגאון רבי נסים קרליץ: רבי נסים שאל אותו, מה הדין אם הוא בירך על הטלית ובין לבין קודם שהתעטף בטליתו שמע אחד מברך, האם יכול לענות אמן על ברכתו?

בחריפותו השיב רבי יעקב פוזן על אתר, שהברכה הזו שבירך על הטלית כבר חלה על הטלית קטן שהוא לובש, ממילא יכול לענות אמן ואין זה הפסק. (“נר לשולחן שבת” - סיפר זאת לידידי הג”ר י”ב)

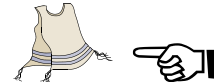
מכתבו של הגאון הצדיק רבי אליהו גוטמכר - “מכתב מאלהיו”

“אלול תר”ל ... ברכת השנים לתורה וגדולה לבני הרב מוה” צבי ... אך בכל זאת החזקתי לחסד כי הייתי להתפלל על קברי אבותי והיה בפעם הזאת לי סימנים טובים גדולים ...

זולת זה היה לי שבאה לשם אישה שבנה נשתגע בברלין וגם נעשה אילם בלי דיבור כלל, וכתבו בקשה גדולה אלי ושלחתי לו מלבוש ארבע כנפות שציציותיו לשלוח לי.

סיפרה האישה שהיה פלא, שמיד שלבש את הציצית אחר זמן מה התחיל לדבר כמקדם, וגם נשתנה השגעון הרבה ...

בני, בקשת האישה נכנסה לליבי ובפרט שמצפה אני, כמו שאני שומע לעשות רצון בקשת קשת רוח, ישמע ה’ תפילתי בעד אשר לי. לכן תקבל בעדה קמיע ותאמר לה שלא תעשה פרוסום כי לכל נס צריך הצניעות. דברי אביך הק’ אלי’ ... גריידיץ.”

“טלית קטן שאינו מגיע עד למטה מן הברכיים אין יוצאים ידי חובת ציצית, וטוב לפושוטו בשבת.” (שאילתות “כתר ראש” הל’ ציצית ד’)

בנו של מרן שר התורה, אחרי נישואיו שאל את סבו - מרן הסטייפלר: האם מותר ללכת בטלית קטן כשיעור הגאון רבי חיים מזולוז’ין - עד ברכיו, אם אין בזה משום יוהרה?

יש לציין כי גם סבו ואביו רבי חיים היו מקפידים בשיעור זה...

השיבו רבינו: “משום יוהרה אין בזה, אבל אברך צריך להתלבש כראוי, כי האישה אוהבת שבעלה נראה יפה ונורמלי, וזה שהאישה מסכימה שילך כך זה בגלל שהיא רוצה לעשות רצונו, אך בלבה אינה שלימה כל כך עם זה, וצריך להזהר בכבודה!” (עפ”י “תולדות יעקב” ועיין “נר” שלח תשפ”ד את שהשיבו רבי חיים ורבי נסים קרליץ לידידי)

ניצוצות בעיני ציצית מתוך ספר חסידים

זכין לאדם שלא בפניו - מעשה באדם שהיה מעיין תמיד בטליתות בבית הכנסת לראות אם נקרעו או נתקלקלו חוטי הציצית, והיה מציצה כהלכתה, והיה מודיע לבעל הטלית. (צ’)

זה כדברי הגמרא: ‘הנותן מתנה לחברו צריך שידעו’. אמנם בדפוס בולוניה נכתב: “ולא היה מודיע לבעל הטלית”. (מקור חסד”)

איש אחד שהלך לעולמו הוריש את טליתו לחברו כדי שיתעטף בה. אמר לחכם: ‘אם אתעטף בטלית בשבת, שמא לא אוכל להתאפק שלא תרד עיני דמעה’.

אמר לו החכם: ‘התעטף בה, טוב תעשה שתתעטף בה, שתקנה לך מצוה, ולאותו איש תהיה זכות ושכר באותו עולם’. (תשל”ה)

ציצית ושבת - הנהגתו של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן בשבת כדי להרוויח מאה ברכות

בליל שבת ישן כדרכו במשך כל השבוע עם טלית קטן מצמר. בבוקר הוא פושוט את הטלית קטן. לקראת התפילה מתעטף בטלית ומברך. לאחר התפילה פושוט את הטלית ומתעטף בטלית קטן ומברך “להתעטף”, כידוע, הטלית קטן שלו היא עד ברכיו, כשיעור הגאון רבי חיים מזולוז’ין. (“נר לשולחן שבת”)